

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

B Ondernemerschap & Retail Management

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2018 is de bestaande voltijd hbo-bachelor opleiding Ondernemerschap & Retail Management van de Faculteit Economie en Management van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het is een vierjarige voltijd hbo-bacheloropleiding in Nijmegen. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel voldoende.

Het panel heeft vastgesteld dat de uitwerking van de leerresultaten in specifieke taakcompetenties, generieke competenties en in de Body of Knowledge (BOK) een goed beeld geeft van waaraan studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsbeoefenaar moeten voldoen. Het (internationale) hbo-bachelorniveau is volgens het panel in voldoende mate aangetoond door de competenties te relateren aan het NLQF, de Dublin-descriptoren en de BBA-standaard. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. De keuzes voor de eigen profilering op ondernemen en ondernemend manager zijn volgens het panel steekhoudend. Opvallend is het lage percentage studenten dat direct na de studie aan een eigen onderneming begint.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel voldoende.

Het panel vindt dat de opleiding een degelijk, activerend en samenhangend programma aanbiedt. Het panel heeft bovendien kennis gemaakt met een betrokken en deskundig docententeam dat in staat is om het programma op een goede manier uit te voeren en de studenten adequaat te ondersteunen. Het programma is volgens het panel praktijkgericht waarbij de studenten vaak aan beroepsproducten voor echte bedrijven werken. Hierbij hebben de studenten een hoge mate van zelfsturing in de invulling van hun opleiding. Het panel is gecharmeerd van de wijze waarop de opleiding de resultaten van onderzoek door studenten toegankelijk maakt voor het werkveld en voor de wijze waarop internationalisering met name in het vierde jaar aan bod komt. Het panel nodigt de opleiding uit bij de vormgeving van het onderwijs rondom internationalisering meer gebruik te maken van de kracht van de regio. Verder merkt het panel op dat het programma op onderdelen erg algemeen is en dat dat wellicht een oorzaak is van het lage aantal alumni dat een eigen onderneming begint.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel goed.

De opleiding beschikt over een goed toetsstelsel, dat helder is beschreven. Het toetsprogramma biedt duidelijk inzicht in de toepassing van de soort toetsen en de weging en cesuur. De toetsvormen zijn divers en passen bij het gewenste niveau en de inhoud van het programma. De beoordelingscriteria zijn helder en de feedback bij de toetsen is goed. De borging van de toetsing is helder en degelijk.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel voldoende.

Volgens het panel toont de opleiding in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het afstudeerprogramma, waarin alle competenties op eindniveau worden getoetst, is adequaat ingericht.

Het panel kan zich vinden in de opzet van het afstuderen. De profilering van de opleiding zou in de afstudeerfase beter uit de verf kunnen komen. In dit opzicht zou in de zelfreflectie meer systematische aandacht kunnen worden gegeven aan persoonlijk leiderschap en zou dit onderdeel zwaarder mogen meewegen in de eindbeoordeling. De inzichtelijkheid en precisie van de beoordeling van de afstudeeronderdelen is voor verdere verbetering vatbaar. De verbinding van de beoordelingscriteria met de competenties kan concreter. Afgestudeerden blijken gewild in het werkveld en komen daar terecht in functies die qua niveau goed aansluiten bij de opleiding. Het werkveld is vooral ingenomen met de snelle inzetbaarheid van afgestudeerden en met hun kritisch vermogen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	10
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	12
Standaard 3 Toetsing	17
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	20
Eindoordeel over de opleiding	23
Aanbevelingen	24
Bijlagen	25
Bijlage 1 Bezoekprogramma	26
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	27

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor-opleiding Ondernemerschap & Retail Management van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd, is samengesteld door NQA in opdracht van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-Handleiding Opleidingsvisitaties Beperkt 2018*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 21 november 2018.

Het visitatiepanel bestond uit:

- De heer drs. P.N. Ganzeboom (voorzitter, domeindeskundige)
- De heer E.T.M. Hendriks (domeindeskundige)
- De heer drs. T. van der Velde (domeindeskundige)
- S. Hendriks (studentlid)

Mevrouw drs. B.J. Steenbergen MBA, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De opleiding maakt deel uit van de visitatiegroep HBO Small Business, groep 3.

Afstemming tussen de deelpanels heeft eerst plaatsgevonden met een instructie aan de panelleden met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zoveel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

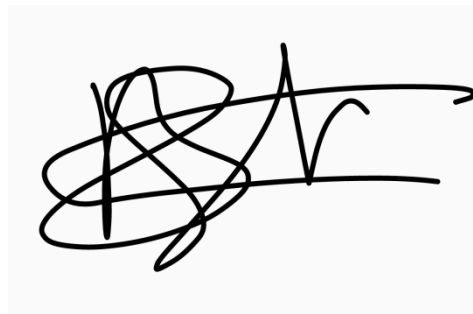
Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2017*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht, zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 25 april 2019

Panelvoorzitter
De heer drs. P.N. Ganzeboom

Lead-auditor
Mevrouw drs. B.J. Steenbergen MBA

Schets van de opleiding

De (voltijd) opleiding Ondernemerschap & Retail Management (ORM) maakt samen met vijf andere opleidingen deel uit van het Instituut International Business & Communication, die behoort bij de Faculteit Economie en Management (FEM). De opleiding is gevestigd in Nijmegen. Per 1 oktober 2018 stonden 667 studenten ingeschreven bij de opleiding. Er studeren jaarlijks 40 tot 50 studenten af. Het docententeam bestaat uit 28 docenten

De opleiding leidt op tot ondernemer of ondernemend manager en profileert zich door studenten een rijke economische en commerciële basis te bieden met aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling binnen de context van ondernemen of ondernemend managen.

De opleiding is in 2012 op standaard 3 (toetsing) als onvoldoende beoordeeld. Na een herbeoordeling is de opleiding in 2014 alsnog voldoende beoordeeld.

Na de her-accreditatie is er hard gewerkt aan een verbetering van het curriculum en is het docententeam grotendeels vernieuwd. De opleiding ziet haar inspanningen beloond met een groei in studenten. In 2016 is de opleiding gestart met vijf propedeuseklassen, in 2018 met negen.

Door de croho-herindeling van het hbo blijft ORM een stamopleiding. Dit heeft geleid tot een aangescherpt landelijk beroepsprofiel en een nieuwe landelijke competentieset in 2017. Dit heeft bovendien geleid tot een nieuwe naam (voorheen Small Business & Retail Management, nu: Ondernemerschap en Retail Management). Vanaf september 2019 start de opleiding met een nieuw curriculum dat aansluit bij de nieuwe competentieset.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel heeft vastgesteld dat de uitwerking van de leerresultaten in specifieke taakcompetenties, generieke competenties en in de Body of Knowledge (BOK) een goed beeld geeft van waaraan studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsbeoefenaar moeten voldoen. Het (internationale) hbo-bachelorniveau is volgens het panel in voldoende mate aangetoond door de competenties te relateren aan het NLQF, de Dublin-descriptoren en de BBA-standaard. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. De keuzes voor de eigen profilering op ondernemen en ondernemend manager zijn volgens het panel steekhoudend. Opvallend is het lage percentage studenten dat direct na de studie aan een eigen onderneming begint.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding leidt studenten op tot ondernemer of ondernemend (retail)manager. De visie van de opleiding op het beroep van de afgestudeerde student is gerelateerd aan het landelijk Beroepsprofiel Small Business en Retail Management van 2014. In de nieuwe competentieset van 2017 is rekening gehouden met recente ontwikkelingen; er is meer aandacht voor de Entrepreneurship Competenties; 15 competenties die te maken hebben met het genereren van nieuwe ideeën en het zien van mogelijkheden, in de middelen die een ondernemer nodig heeft om zijn ideeën te genereren of zijn bestaande business te continueren en competenties die de ondernemer nodig heeft om zijn ideeën om te zetten in actie. Met de komst van de nieuwe competentieset van 2017 ervaart de opleiding dan ook meer ruimte voor eigen inbreng en een eigen profiel.

Eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding zijn afgestemd op het landelijke beroepsprofiel uit 2014. Deze competenties zijn in samenwerking met het werkveld en het Landelijk Overleg ORM opgesteld. De competenties zijn gerelateerd aan de domeincompetenties Commerce, de BBA-standaard en de Dublin-descriptoren die het internationale eindniveau beschrijven. Hiermee is het kwalificatieraamwerk zowel nationaal als internationaal geborgd. De opleiding heeft zelf de verbinding met de Dublin-descriptoren geëxpliciteerd in het opleidingsstatuut. In dit profiel wordt de afgestudeerde getypeerd als een ondernemer of ondernemende manager met een gedreven houding die problemen gestructureerd en planmatig aanpakt. Met ingang van september 2019 start de opleiding met een nieuw curriculum dat is gebaseerd op de nieuwe competentieset uit 2017.

Profilering

De opleiding profileert zich door studenten een rijke economische en commerciële basis te bieden met aandacht voor persoonlijke ontwikkeling binnen de context van ondernemen en/of ondernemend managen. Deze profilering sluit aan bij het doel van de Provincie Gelderland: versterking van het midden- en kleinbedrijf. De opleiding heeft de aansluiting op het werkveld geborgd via een actief betrokken beroepenveldcommissie en via contacten in het werkveld. Zo organiseert de opleiding bijvoorbeeld verschillende bijeenkomsten voor het werkveld waarbij zij de door studenten verzamelde kennis uit projecten beschikbaar maakt. Daarnaast voeren de studenten binnen hun opleiding een groot aantal projecten uit voor het regionale werkveld.

De opleiding hanteert voor haar profilering vier uitgangspunten, namelijk:

- ✓ brede bedrijfseconomische en commerciële kennis;
- ✓ persoonlijke professionele ontwikkeling;
- ✓ praktijkgericht;
- ✓ zelfsturing.

Het panel is van mening dat de opleiding de studenten stimuleert tot ondernemend gedrag, maar wat minder tot ondernemerschap. Dit zorgt er voor dat de beide profielen (ondernemend manager en ondernemer) naar de mening van het panel niet in evenwicht zijn.

Dit zou de oorzaak kunnen zijn van het feit dat slechts een klein deel van de studenten direct na de studie een eigen bedrijf begint. Het panel ondersteunt de gedachte van de opleiding dat een goede lector, gericht op ondernemerschap, de opleiding kan ondersteunen dit percentage te verhogen. Daarnaast nodigt het panel de opleiding uit om de profilering verder uit te werken en te verbinden met de specifieke kenmerken van de regio waardoor de internationale aspecten van het ondernemen in een grensregio beter aan bod zouden kunnen komen.

Het panel heeft in met name het tweede en vierde jaar van de opleiding al goede voorbeelden gezien van onderwijsonderdelen waarin het ondernemerschap beter aan bod komt. Het panel nodigt de opleiding uit om deze trend verder door te zetten en hierbij niet alleen aandacht te besteden aan het starten van de onderneming of het ondernemen in een retail omgeving, maar ook meer aandacht te besteden aan andere aspecten zoals de groei van een onderneming (op dit moment komt dat pas in het vierde jaar aan de orde).

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel vindt dat de opleiding een degelijk, activerend en samenhangend programma aanbiedt. Het panel heeft bovendien kennis gemaakt met een betrokken en deskundig docententeam dat in staat is om het programma op een goede manier uit te voeren en de studenten adequaat te ondersteunen. Het programma is volgens het panel praktijkgericht waarbij de studenten vaak aan beroepsproducten voor echte bedrijven werken. Hierbij hebben de studenten een hoge mate van zelfsturing in de invulling van hun opleiding. Het panel is gecharmeerd van de wijze waarop de opleiding de resultaten van onderzoek door studenten toegankelijk maakt voor het werkveld en voor de wijze waarop internationalisering met name in het vierde jaar aan bod komt. Het panel nodigt de opleiding uit bij de vormgeving van het onderwijs rondom internationalisering meer gebruik te maken van de kracht van de regio.

Verder merkt het panel op dat het programma op onderdelen erg algemeen is en dat dat wellicht een oorzaak is van het lage aantal alumni dat een eigen onderneming begint.

Onderbouwing

Programma

Opbouw curriculum

De opleiding is opgebouwd uit acht semesters (cluster A tot en met H) waarin de vier uitgangspunten van de opleiding (brede bedrijfseconomische en commerciële kennisbasis, persoonlijke professionele ontwikkeling, praktijkgericht en zelfsturing) uitgewerkt en geconcretiseerd zijn.

Tot september 2018 was er een gezamenlijk programma voor de eerste 6 maanden met de opleiding Commerciële economie. Vanaf studiejaar 2019/2020 zal de opleiding een volledig eigen programma geënd op de nieuwe competentieset hebben. Het eerste jaar is op dit moment gericht op het opdoen van met name (brede) kennis met modules zoals Algemene Economie, Bedrijfseconomie, Recht, Actualiteiten en Trends, Marketing, Marketingcommunicatie, Online, Onderzoek & Organisatie en Personeel & Management. Tevens wordt in het eerste jaar in het B-cluster (eerste leerjaar), middels het project De Onderneming (BDO) een bedrijf van alumni van de opleiding, geanalyseerd en worden door de studenten verbetervoorstellen aangedragen.

In het tweede leerjaar brengen de studenten de kennis in praktijk met het project de Eigen Onderneming (cluster C). In dit cluster zetten de studenten een bij de Kamer van Koophandel geregistreerde onderneming op. Bij de opzet van dit vak was de opleiding een voorloper, tegenwoordig heeft dit navolging gevonden bij andere hogescholen.

In het derde jaar lopen volgen de studenten de module “International Entrepreneurship” en daarna een minor. In de tweede helft van het vierde jaar starten zij met het afstuderen.

Het panel ziet in de opbouw een goede en logische toename van complexiteit; in cluster B (leerjaar 1) en C (leerjaar 2) is de aandacht gericht op het starten van een eigen onderneming, in het D-cluster (leerjaar 2) op het managen van een eigen onderneming en in het G-cluster (leerjaar 4) ligt de focus op de internationale groei van een onderneming.

In ieder studiejaar is er voor de studenten veel ruimte om eigen keuzes te maken en eigen accenten te leggen. In het eerste jaar kiezen zij voor de module ‘Taal & Cultuur Duits’ of ‘Taal & Cultuur Internationaal Management’ (2,5 ECT). In het tweede jaar (het C-cluster) maken zij een keuze voor een eigen onderneming, in het derde jaar gaan zij op stage en volgen ze een minor. In het vierde jaar zoeken zij een onderneming waar zij hun adviesrapport voor de module ‘International Entrepreneurship’ schrijven. Daarna kiezen zij een afstudeeropdracht. Dat zij deze keuzevrijheid op een goede manier gebruiken, bleek uit de gesprekken die het panel had op de visitatiedag. De opleiding faciliteert studentspecifieke keuzes goed, zo was er bijvoorbeeld een student die vertelde hoe zij alle vrije ruimte in de gehele studie heeft gericht op het opzetten van een onderneming in de paardensport.

De studenten geven aan dat zij voldoende samenhang van de leerstof binnen en tussen de clusters ervaren.

Het panel herkent de vier uitgangspunten van de opleiding in het curriculum, maar vindt ook dat de gepresenteerde basiskennis wat meer toegespitst kan worden op ondernemerschap. De opleiding start volgend studiejaar met een eigen propedeuse, wat volgens het panel mogelijkheden biedt om te kijken naar een uitwerking van het curriculum waarbij de ontwikkeling van de ondernemende houding sterker aangezet kan worden.

Beroepsvaardigheden

De studenten komen tijdens hun opleiding veelvuldig in contact met de beroepspraktijk. Naast de stage (30 EC) in het derde jaar gebeurt dit in het al eerder genoemde project ‘Eigen Onderneming’ in het tweede leerjaar. Daarnaast zijn er bedrijfsbezoeken, gastcolleges van mensen uit de praktijk, sollicitatieworkshops en evenementen zoals ‘Meet the Expert’ waarbij bedrijven en ouderejaarsstudenten met een eigen bedrijf zich presenteren en waar studenten in gesprek kunnen gaan.

Dat dit contact met de beroepspraktijk daadwerkelijk leidt tot meer beroepsvaardigheden, blijkt uit de tevredenheid van externe partners zoals de binnenstadmanager van de stad Nijmegen die het panel heeft gesproken. Zij spreken met lof over de toepasbaarheid van de beroepsproducten van de studenten. Hierbij werd het adviseren van de binnensteden (ook in de regio) genoemd als voorbeeld. Ook het vierdejaars project ‘International Entrepreneurship’, kan hierbij genoemd worden als ‘good practice’. In deze module schrijven de studenten een adviesrapport voor een Nederlands bedrijf dat wil exporteren of een vestiging in het buitenland wil openen of voor een buitenlands bedrijf dat dat in Nederland wil doen. In deze module passen zij hun kennis uit de gehele opleiding, waaronder de stage uit het derde jaar toe in de beroepspraktijk. Daarnaast is het panel gecharmeerd van het feit dat de opleiding ook de alumni betreft bij de opleiding.

Onderzoekvaardigheden

De opleiding heeft onlangs een nieuwe visie op onderzoekvaardigheden geformuleerd. In deze visie verdeelt zij het onderzoekend vermogen van een alumnus in drie onderdelen:

1. onderzoekende houding: de student en alumnus is opmerkzaam, nieuwsgierig, bedachtzaam en kritisch;
2. onderzoeksresultaten van anderen kunnen toepassen: de student en alumnus kan onderzoek van anderen op waarde schatten en als input gebruiken;
3. onderzoek uitvoeren.

Na het formuleren van deze visie heeft de opleiding haar curriculum aangepast. In het derde jaar doorlopen zij nu in groepsverband de gehele onderzoekscyclus en voeren zij een onderzoek op niveau 3 uit, waardoor zij beter zijn voorbereid op het onderzoek in het vierde jaar (het H-cluster). Het panel ondersteunt deze wijziging en nodigt de opleiding uit hun visie verder te concretiseren.

Er zijn in 2016 twee onderzoekscentra opgericht; het Onderzoekscentrum Retail en het Onderzoekscentrum Ondernemerschap. In deze centra wordt onder leiding van twee ORM-hoofddocenten door studenten en werkveld praktijkgericht onderzoek verricht en kennis verzameld. Het panel waardeert de wijze waarop dit gebeurt. De opleiding verzamelt de kennis die in de door de studenten gemaakte opdrachten gegenereerd wordt, voegt deze zo mogelijk samen met andere onderzoeken en maakt het vervolgens beschikbaar en toegankelijk voor het werkveld. Dat gebeurt bijvoorbeeld via publicaties en seminars.

De opleiding heeft in 2018 een aanvraag gedaan voor een lector ondernemerschap en hoopt daarmee de focus op praktijkgericht onderzoek verder te versterken.

Internationalisering

Internationalisering is op verschillende manieren in het curriculum uitgewerkt. De opleiding heeft in de eerste twee leerjaren modules 'Taal & Cultuur Engels', 'Taal & Cultuur Nederlands' opgenomen en laat de studenten in leerjaar 1 en leerjaar 2 kiezen tussen 'Taal & Cultuur Duits' of 'Taal & Cultuur Internationaal Management' – in totaal omvat dit 15 EC.

Studenten hebben de mogelijkheid om hun minor in het buitenland te doen of om stage te lopen in het buitenland, hier wordt echter nog niet veel gebruik van gemaakt. In het tweede jaar kunnen de studenten een studiereis naar het buitenland maken, waarbij zij lokale retailers bezoeken. In het vierde jaar is er in het G-cluster een internationaal project: "International Entrepreneurship" (30 EC).

Het panel vindt dat de opleiding voldoende aandacht aan internationalisering besteedt en is gecharmeerd van de internationaliseringscomponent in het vierde jaar ("International Entrepreneurship", cluster G). Tegelijkertijd is zij van mening dat de opleiding nog een verbeterslag zou kunnen maken. Zo vindt zij de keuze die de studenten in het eerste jaar moeten maken tussen 'Taal & Cultuur Duits' en 'Taal & Cultuur Internationaal Management' (2,5 EC) niet logisch. Het panel is namelijk van mening dat internationalisering beter wordt uitgewerkt in een breder vak 'Internationaal Management' dan door aandacht te besteden aan één taal en cultuur. Ook de inbedding van internationalisering in de opleiding als geheel zou volgens het panel nog wat beter uitgewerkt kunnen worden door meer en beter gebruik te maken van de specifieke kenmerken van een grensregio zoals Nijmegen.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept

De opleiding is competentiegericht vormgegeven waarbij 'leren door doen' centraal staat. Er is een viertal leeractiviteiten geformuleerd waardoor de studenten zich verder ontwikkelen; conceptueel, vaardigheden, integraal en reflectief.

Deze vier leeractiviteiten zijn door de hele studie verweven. De conceptuele leeractiviteit vraagt om het verweven van de 'body of knowledge' van het beroep in de studie-opdrachten. Daarom biedt de opleiding de student een brede basiskennis aan waarbij in het eerste jaar het accent ligt op theoretische kennis en in het tweede jaar op de toepassing ervan.

De vaardigheden bestaan onder meer uit ondernemersvaardigheden zoals verkoop- en onderhandelingsgesprekken, het opbouwen van een netwerk en het starten van een onderneming.

De integrale leeractiviteit komt terug in de praktijkopdrachten waarin de student kennis en vaardigheden levert in een beroepsproduct. Tijdens het leerproces reflecteren de studenten onder begeleiding op het beroepsproduct. De opleiding maakt hierbij veelvuldig gebruik van peerreviews.

De opleiding heeft dit didactisch concept vertaald in een verscheidenheid van werkvormen waaronder onder meer het werken in projecten en flip the classroom.. Studenten geven aan dat zij dit waarderen en ook het panel ziet de meerwaarde hiervan.

Het panel herkent de uitgangspunten van het didactisch concept in de opzet van de opleiding en ondersteunt de opleiding in haar ontwikkelingen om met behulp van de nieuwe competentieset de opleiding nog meer te richten op ondernemerschap. Daarnaast adviseert ze de opleiding de studenten bij de afronding van de beroepsproducten vaker te laten reflecteren op hun eigen (ondernemers-)gedrag.

Begeleiding

De persoonlijke professionele ontwikkeling van de student wordt vormgegeven met een programma studieloopbaanbegeleiding vanaf het begin van de opleiding. In dit programma is er aandacht voor de leeromgeving van de HAN, het leren leren, projectmatig werken en leren reflecteren. Iedere student heeft hierbij zijn eigen begeleider. Tijdens het programma neemt de zelfstandigheid van de student in de loop van de jaren toe en de begeleiding van de studentbegeleider af.

Op dit moment ligt de focus van de studieloopbaanbegeleiding op studievoortgang, zelfstandigheid en reflectief vermogen. Het panel ondersteunt het voornemen van de opleiding om binnen de studieloopbaanbegeleiding meer aandacht te geven aan de persoonlijke ontwikkeling van de student als individu en als toekomstig beroepsbeoefenaar.

Naast de studieloopbaanbegeleiding is er coaching bij alle praktijkopdrachten. Tijdens deze coaching is er aandacht voor samenwerking, reflectie en het ontwikkelproces van het beroepsproduct.

De studenten geven aan dat de studiebegeleiding goed in elkaar zit. Zij gaven tijdens het bezoek aan dat de docenten benaderbaar zijn. In het eerste jaar is de studieloopbaanbegeleiding intensief, daardoor leren student en docent elkaar goed kennen waardoor de studenten, zo bleek

tijdens het visitatiebezoek, het gevoel hebben dat ze 'altijd kunnen bellen of mailen'. Wanneer ze dat doen, voelen ze zich gehoord en gezien. Docenten zijn dan bereid om 'een stapje extra' te lopen. De tevredenheid van de studenten over de begeleiding komt ook tot uitdrukking in de NSE (met 73% studenttevredenheid ruim boven het landelijk gemiddelde, NSE 2018).

Er is een actieve studievereniging die de studenten helpt wegwijs te maken.

Docenten

Het panel heeft kennism gemaakt met een gemotiveerd en deskundig docententeam. Het team is de afgelopen jaren voor een groot gedeelte vernieuwd en straalt nieuw elan uit. De docenten zijn op verschillende manieren betrokken bij elkaar. Zo is er een buddysysteem voor het inwerken van nieuwe collega's en bezoeken zij regelmatig een college van een collega uit het team waarna ze elkaar feedback geven. Er is onderlinge uitwisseling over didactische vraagstukken, maar ook over bijvoorbeeld groepsdynamica. Wanneer er een vacature is, wordt er een brede sollicitatiecommissie, waarin overigens ook studenten zitting hebben, samengesteld. Het totale team bestaat uit 28 docenten (20,5 fte), 25 van hen hebben een mastertitel, 17 van hen hebben het BKE-certificaat, twee de SKE. Alle docenten die stagiairs of afstudeerders begeleiden, hebben een training onderzoekvaardigheden gevolgd en afgesloten met een toets.

Ten aanzien van de inhoudelijke kernvakgebieden heeft de opleiding voldoende expertise in huis. Zo is er sinds de vorige visitatie meer expertise aangetrokken, onder meer op financieel- en verkoopgebied. Het merendeel van de docenten is afkomstig uit het werkveld. Negen van hen hebben naast hun functie bij de opleiding een eigen onderneming waardoor de opleiding ook op deze manier aansluiting heeft met de dagelijkse praktijk van het ondernemerschap. Voor de vakken waarin sprake is van snelle vernieuwingen, zoals E-commerce, worden er gastdocenten ingezet. Het panel complimenteert het management van de opleiding met deze verbeteringslag.

Voorzieningen

Er zijn voldoende werkplekken voor studenten en docenten. De docenten werken op flexplekken waar zij gemakkelijk op een meer informele wijze met elkaar en met studenten kunnen overleggen. Er is volgens het panel winst te behalen in de e-learning-omgeving. De opleiding maakt op dit moment gebruik van drie verschillende portals. Op de portal "Inside" kunnen studenten lokalen reserveren en contactgegevens van docenten vinden. In OnderwijsOnline staan de PowerPoints van de colleges. En er is een derde portal waar de studenten hun opdrachten in uploaden en waar ze hun voortgang kunnen monitoren. Studenten en docenten gaven aan dat dit omslachtig is en dat het prettig zou zijn als dit in één portal met één inlog zou kunnen.

Daarnaast wordt er weinig gebruik gemaakt van e-learning-methoden, zoals bijvoorbeeld kennisclips. Het panel nodigt de opleiding uit dit te verbeteren.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De opleiding beschikt over een goed toetssysteem, dat helder is beschreven. Het toetsprogramma biedt duidelijk inzicht in de toepassing van de soort toetsen en de weging en cesuur. De toetsvormen zijn divers en passen bij het gewenste niveau en de inhoud van het programma. De beoordelingscriteria zijn helder en de feedback bij de toetsen is goed. De borging van de toetsing is helder en degelijk.

Onderbouwing

Toetssysteem

Het toetsprogramma van de opleiding is afgeleid van het toetsbeleid van het Instituut International Business & Communication. In de visie op toetsing van de opleiding staat dat er binnen de toetsing ruimte moet zijn om binnen kaders aan te sluiten bij de verschillen in de leerstijlen van studenten en dat de toetsing moet aansluiten bij de prestaties en handelingen vanuit de beroepspraktijk. De opleiding geeft deze twee uitgangspunten vorm door een verscheidenheid aan toetsen in te zetten en door vertegenwoordigers van de beroepspraktijk op verschillende manieren een rol te geven. Zo zijn enkele leden van de beroepenveldcommissie eveneens als examiner aangewezen en worden de toetsvormen besproken met de beroepenveldcommissie.

Toetsen

Het panel heeft een representatieve set van toetsen ingezien en concludeert dat de opleiding toetsen inzet die goed passen bij de leerdoelen. In de OER, de digitale leeromgeving en in de studiehandleidingen staat voor elke onderwijseenheid aangegeven welke leerdoelen er worden getoetst en hoe de toetsing en beoordeling plaatsvinden.

Het panel heeft een diversiteit aan toetsen gezien die passend zijn wat betreft inhoud en niveau en zowel formatief als summatief van aard zijn. Zo maken ze onder meer gebruik van schriftelijke en mondelinge tentamens, inleveropdrachten, portfolio's, assessments, presentaties en projecten. De opleiding maakt gebruik van zowel summatieve als formatieve toetsing.

De toetsing kent een logische opbouw. Op ieder niveau wordt de kennis eerst in groepen of duo's toegepast en getoetst en pas daarna individueel. Deze individuele toetsing vindt plaats aan de hand van individuele kennistoetsen, (individuele) opdrachten, mondelinge toetsvormen en presentaties.

Beoordeling en feedback

De beoordelingsformulieren hebben volgens het panel een duidelijke opzet en de beoordelingscriteria zijn duidelijk. Studenten kunnen de beoordelingsformulieren voorafgaand aan de toetsing inzien.

De opleiding heeft een 24-uurs-regel ingesteld, die inhoudt dat wanneer een toets op grammatica, spelling of stijl wordt afgekeurd, de student 24 uur de tijd heeft om een verbeterde versie in te leveren. Deze maatregel worden door de studenten en docenten die het panel gesproken heeft zeer positief gewaardeerd.

Borging

Het panel complimenteert de opleiding met haar grote kwaliteitsbesef dat onder meer tot uitdrukking komt in de borgingsstructuur van de toetsing. Voor de kwaliteitsborging zet de opleiding diverse middelen in.

Er is een instituutsbrede examencommissie waarin de opleiding met één lid vertegenwoordigd is. In de examencommissie heeft ook een extern lid zitting. De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsing. De examencommissie wijst op basis van vastgestelde criteria elk semester docenten aan als examinerator. De commissie besteedt eens per semester een vergadering aan het tegenlezen van een afstudeerwerk van deze opleiding dat beoordeeld is tussen een 5,5 en een 6,5. Zij kijkt dan naar de inhoud (praktijkwaarde van het afstudeerwerk), de onderzoekvaardigheden en of de beoordeling goed is ingevuld.

De borging van de kwaliteit van de toetsing heeft de examencommissie gemandateerd aan de toetscommissie. De toetscommissie beoordeelt alle toetsen alvorens ze worden ingezet in de opleiding, dit doen zij op basis van een toetsmatrijs en checklist. Het panel heeft een proactieve toetscommissie ontmoet die functioneert als sparringpartner voor de opleiding. De toetscommissie vergadert maandelijks en rapporteert eens per semester aan de examencommissie. Eens per semester is er een gezamenlijke vergadering met toetscommissie en examencommissie.

Daarnaast hebben twee senior-studieloopbaanbegeleiders een rol bij het beoordelen van specifieke vrijstellingsverzoeken om persoonlijke, vooraf geformuleerde redenen. Zij vergaderen wekelijks samen met de opleidingscoördinator, praktijkcoördinator en procescoördinator. Eens per semester is er een vergadering waarbij de examencommissie aanwezig is en hier worden de vrijstellingen besproken.

De opleiding werkt met een kwaliteitsteam dat functioneert als schakel tussen alle betrokkenen bij toetsing. Het kwaliteitsteam bestaat uit het examencommissielid (namens de opleiding), iemand van de toetscommissie, de voorzitter van de opleidingscommissie, een facultaire kwaliteitszorgmedewerker en de opleidingsmanager (voorzitter). Het team vergadert eens per maand en bespreekt dan de verschillende thema's rondom toetsing, zoals de kwantitatieve en kwalitatieve analyses die van iedere toets worden gemaakt.

De kwaliteitscultuur is ook te herkennen in de kalibreersessies die de opleiding voor het hele team organiseert en in de extra sessies voor nieuwe examineratoren. Daarnaast worden nieuwe

examinatoren gecoacht door ervaren examinatoren. De borging van de toetsing en beoordeling wordt gesteund door gerichte scholing van docenten. De meeste docenten zijn reeds in het bezit van de BKE-certificering, in 2020 zullen alle docenten beschikken over de BKE-certificering. Eén lid van de toetscommissie en het examencommissielid zijn in het bezit van de seniorkwalificatie examinering (SKE).

Het panel is van mening dat de kwaliteitsborging van de toetsing van goede kwaliteit is. De opleiding hanteert de juiste werkwijzen. Het panel heeft mogen constateren dat de examencommissie en toetscommissie goed berekend zijn op hun taak.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Volgens het panel toont de opleiding in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het afstudeerprogramma, waarin alle competenties op eindniveau worden getoetst, is adequaat ingericht.

Het panel kan zich vinden in de opzet van het afstuderen. De profilering van de opleiding zou in de afstudeerfase beter uit de verf kunnen komen. In dit opzicht zou in de zelfreflectie meer systematische aandacht kunnen worden gegeven aan persoonlijk leiderschap en zou dit onderdeel zwaarder mogen meewegen in de eindbeoordeling. De inzichtelijkheid en precisie van de beoordeling van de afstudeeronderdelen is voor verdere verbetering vatbaar. De verbinding van de beoordelingscriteria met de competenties kan concreter. Afgestudeerden blijken gewild in het werkveld en komen daar terecht in functies die qua niveau goed aansluiten bij de opleiding. Het werkveld is vooral ingenomen met de snelle inzetbaarheid van afgestudeerden en met hun kritisch vermogen.

Onderbouwing

Afstudeerfase

De afstudeeropdracht (30 EC) vormt het eindwerk van de student. Het doel van de afstudeeropdracht is om zelfstandig en individueel deskundigheid aan te tonen op het specifieke gebied van de opleiding en daarmee het eindniveau aan te tonen op alle generieke en domeinspecifieke competenties. Het afstudeerwerk is een individuele (integrale) toets en het is daarom niet mogelijk om een afstudeeropdracht met twee of meer personen uit te voeren.

Het bestaat uit drie onderdelen: product, proces en verdediging.

De student studeert af op een commercieel-strategisch vraagstuk van een opdrachtgever of een eigen ondernemersplan. De verhouding van het aantal afstudeeropdrachten voor bedrijven of voor een eigen onderneming is wisselend. In het tweede semester van studiejaar 2017/2018 is 22 procent van de afgestudeerden afgestudeerd op een ondernemingsplan en 78 procent op een commercieel-strategisch ondernemersvraagstuk.

Doordat de student kan kiezen voor een bepaald bedrijf en onderwerp heeft hij veel keuzemogelijkheden om de afstudeeropdracht bij zijn ambities te laten aansluiten.

De student voert zijn afstudeeropdracht zelfstandig uit en toont in deze opdracht aan dat hij beschikt over een brede economische en commerciële kennis en dat hij zijn vaardigheden geïntegreerd kan toepassen.

Wanneer de afstudeeropdracht binnen een bedrijf uitgevoerd wordt, is deze altijd strategisch van aard en sluit af met een commercieel plan. De student is full-time aanwezig bij het afstudeerbedrijf en doorloopt dan acht stappen:

1. Schrijven van een plan van aanpak;
2. Onderzoek en analyse;
3. Strategische opties vaststellen;
4. Doelstellingen voor de (middel)lange termijn op- of bijstellen;
5. Beleid ontwerpen voor verwezenlijking doelstellingen;
6. Organisatorische consequenties onderzoeken, analyseren en weergeven in implementatieplan;
7. Geformuleerd beleid vertalen naar financieel plan;
8. Evaluatiebeleid nieuwe strategie vormgeven.

Het is ook mogelijk om af te studeren op een ondernemingsplan, in dat geval doet de student een vooronderzoek. De opleiding formuleert in de afstudeerhandleiding afstuderen binnen een bedrijf als 'regulier' en afstuderen op een ondernemingsplan als een mogelijkheid. Het panel merkt hierover op dat wanneer de opleiding het eigen ondernemerschap van alumni wil stimuleren, het goed zou zijn het afstuderen op een ondernemingsplan niet meer te formuleren als 'variant', maar als 'regulier'.

Het panel miste (ook) in de afstudeerwerken een reflectie op de ondernemersvaardigheden en adviseert derhalve hier wat meer aandacht aan te besteden.

Afstudeerbegeleiding

De student wordt begeleid door een bedrijfscoach. Wanneer de student afstudeert op een ondernemingsplan krijgt hij ter vervanging van de bedrijfscoach extra coaching in de vorm van een aantal afstudeergroepsbijeenkomsten begeleid door een coach. Deze coaches hebben een begeleidende en geen beoordelende rol. De beoordeling gebeurt door zijn begeleider (de eerste beoordelaar) en een tweede beoordelaar. De bedrijfsbegeleider geeft een advies.

Het afstudeerproces start met een plenaire bijeenkomst met de praktijkcoördinatoren en de afstudeerbegeleider. Gedurende het afstudeerproces zijn er een aantal terugkomdagen met vaste onderwerpen (bijvoorbeeld plan van aanpak en financiën) en methodieken (bijvoorbeeld intervisie). Daarnaast brengt de afstudeerbegeleider een bezoek aan het afstudeerbedrijf en kan de student twee keer een face-to-face sparringsessie met zijn afstudeerbegeleider inplannen. In totaal krijgt de student drie keer feedback op zijn plan van aanpak, feedback op vragenlijsten en mag hij een concept van zijn afstudeerwerk inleveren waar hij zowel van begeleider als meelezer feedback op krijgt.

Studenten en afgestudeerden zijn tevreden over de opzet van het afstuderen en de begeleiding.

Afstudeerdossiers

Het panel heeft een steekproef van vijftien afstudeerdossiers uit de laatste twee cohorten bestudeerd. Het niveau van deze dossiers vindt het panel over de hele linie voldoende en de onderwerpen passend bij de opleiding. Het panel heeft een relatief grote verscheidenheid aan afstudeeronderwerpen gezien, Het panel vond echter dat er in twee van de 15 eindwerken

onacceptabel veel (tientallen) taal- en spellingsfouten zaten. De opleiding hanteert tegenwoordig een '24-uurs-regeling' waarbij een student van wie het werk niet voldoet aan de geldende normen qua stijl, taal en grammatica zijn werk binnen 24 uur opnieuw in een herziene versie kan indienen. Hierdoor is het (taalkundige) niveau van de scripties gestegen. Het panel merkt hierover op, dat nu dit ook eerder in de opleiding op dezelfde manier wordt aangepakt, deze maatregel in de toekomst voor het afstuderen niet meer nodig zou moeten zijn.

Het panel is positief over de methodische aanpak die in de afstudeerwerken herkenbaar is. Wel vond ze dat de onderbouwing van de hoogte van de beoordeling en de verbeteringen en de invloed daarvan op het nieuwe cijfer niet altijd zichtbaar zijn. Het panel vermoedt dat de oorzaak hiervan kan liggen in de opzet van het beoordelingsformulier dat niet uitdaagt tot een navolgbare en gedegen onderbouwing van het oordeel.

Daarnaast is het aandeel van de onderbouwing en verantwoording van de onderzoeksmethodiek in het eindcijfer volgens het panel aan de lage kant (ten opzichte van de aandacht die dit onderdeel van de student vergt). Het panel mist in de afstudeerwerken een onderbouwing van de keuzes van de theorie en adviseert de opleiding de student beter te laten aangeven waarom zij voor een bepaalde theorie in hun afstudeerwerk kiezen.

Tegelijkertijd nodigt zij de opleiding uit om te zoeken naar meer diversiteit en op termijn de afstudeerscriptie te verlaten in ruil voor andere afstudeerproducten of meer ontwerpgericht onderzoek.

Functioneren afgestudeerden

Afgestudeerden vinden goed emplooi in het werkveld, aan veel van hen wordt vanuit hun stage een baan aangeboden. Zij vervullen functies die goed aansluiten bij het niveau van de opleiding. Hoewel de opleiding zich richt op ondernemerschap, begint slechts 5,7 procent van de alumni na het afstuderen met een eigen bedrijf, na vier jaar is dit 11,4 procent. 14 procent van de alumni studeert verder en de meerderheid start in een verkoop-, marketing of managementfunctie. De verklaring van de opleiding is dat de meerderheid van de studenten eerst ervaring wil opdoen alvorens voor zichzelf te beginnen en denkt dat na een langere periode meer alumni een eigen onderneming starten. De studenten die het panel sprak gaven aan dat zij direct na hun afstuderen te weinig eigen vermogen hebben om als ondernemer aan de slag te gaan. De studenten en het werkveld tonen zich tevreden met de voorbereiding die studenten door de opleiding krijgen op de werkpraktijk. Het werkveld noemde vooral de kritische houding van de studenten positief.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

Het panel heeft kennis gemaakt met een degelijke opleiding die zonder meer adequaat ingericht is. Het panel complimenteert de opleiding met de stappen die de afgelopen jaren gemaakt zijn.

Het panel is met name gecharmeerd van de toetsing binnen de opleiding. Er wordt gebruik gemaakt van een grote verscheidenheid aan toetsen waarvan de kwaliteit bovendien prima geborgd is.

Het panel adviseert de opleiding te werken aan een heldere profilering. Dit zou de opleiding kunnen doen door in de verschillende praktijkopdrachten beter gebruik te maken van de specifieke context van de grensregio en door een wat grotere focus op ondernemerschap.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande voltijd hbo-bachelor opleiding Ondernemerschap & Retailmanagement van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

De opleiding leidt op tot ondernemend manager én ondernemer. Het panel vindt dat er op dit moment een disbalans is tussen de beide profielen. Het adviseert de opleiding daarom een grotere focus te leggen op het ondernemerschap zodat de beide profielen beter in evenwicht komen.

Standaard 1

- De opleiding biedt overall op dit moment een brede basiskennis, met name in de hoofdfase. Het panel adviseert de opleiding om deze basiskennis ook in de propedeuse al aan bod te laten komen waardoor er in de latere jaren meer ruimte komt voor studenten om met concepten voor een 'eigen bedrijf' bezig te gaan en zij in de hoofdfase meer ondernemersvaardigheden opdoen. Bovendien kan de opleiding op deze manier zoveel mogelijk expliciet de gewenste houding naar zelfstandig ondernemerschap in het curriculum benadrukken.

Standaard 2

- De opleiding zou het "speciale" karakter van de (grens-)regio kunnen versterken door de internationale kenmerken van die regio ook in praktijkopdrachten aan de orde te laten komen.

Standaard 3

- Het panel adviseert de opleiding om de toetsen meer toe te spitsen op de ondernemersvaardigheden, bijvoorbeeld door de nog sterker te laten reflecteren op de ondernemersvaardigheden. En dit ook als een doorlopende leerlijn in het curriculum verankeren.

Standaard 4

- De opleiding noemt in haar zelfreflectie de wens van de omgeving (zoals de Provincie Gelderland) voor meer ondernemers. Het panel adviseert de opleiding de stimulans tot het oprichten van een eigen onderneming zodanig te vergroten dat dit leidt tot een verdubbeling van het aantal alumni dat een eigen bedrijf gaat voeren. Dit zou de opleiding kunnen doen door bijvoorbeeld het afstuderen op een ondernemingsplan meer te stimuleren.
- Het panel adviseert de opleiding in de afstudeerfase het afstuderen op een eigen ondernemersplan een prominenter rol te geven. Speciale aandacht zou de begeleiding vanuit de praktijk moeten krijgen waarbij naast de docent en student/ondernemer ook een mentor/coach betrokken zou moeten zijn.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Onderdeel/thema	Deelnemers
8.30 – 8.40 uur	Ontvangst en verwelkoming panel	Directie IB&C Opleidingscoördinator
8.40 – 9.45 uur	Introductie op de opleiding	Directie IB&C Opleidingscoördinator Docenten/examinatoren/begeleiders Student
9.45 – 10.45 uur	Materiaalbestudering en paneloverleg	Panel
10.50 – 11.50 uur	Gesprek over gerealiseerde leerresultaten	Alumni Docenten, examinatoren, begeleiders Externe stakeholders
12.00 – 13.00 uur	Gesprek over de onderwijsomgeving inclusief de toetsing	Studenten uit alle jaren Docenten, examinatoren, begeleiders Externe stakeholders, gastdocenten
13.00 – 13.15 uur	Korte terugblik op de ochtend	Voorzitter en secretaris panel met opleidingscoördinator
13.15 – 14.00 uur	Lunch en paneloverleg	Panel
14.00 – 14.45 uur	Presentatie van de onderwijspraktijk: 'Meet the experts'	Docenten
14.45 – 15.25 uur	Borging van de onderwijs- en de examenkwaliteit en samenspraak met de stakeholders	Voorzitter en lid examencommissie Voorzitter en lid opleidingscommissie Toetscommissie Beroepenveldcommissie
15.30 – 16.30 uur	Paneloverleg	
16.30 – 16.50 uur	Terugkoppeling van de bevindingen	Directie IB&C Opleidingscoördinator Docenten Studenten Externe stakeholders en gastdocenten
17.00 – 17.45 uur	Blik op de toekomst: ontwikkelgesprek	Directie IB&C Opleidingscoördinator Docenten, examinatoren, begeleiders Studenten Externe stakeholders/alumnus
17.45 – 18.00 uur	Afsluiting	Directie IB&C Opleidingscoördinator

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

- ✓ Zelfevaluatie-rapport bachelor Ondernemerschap & Retail Management (3 september 2018)
- ✓ Curriculum opbouw Ondernemersschaal & Retailmanagement
- ✓ Domeincompetenties
- ✓ Beroeps- en opleidingscompetenties
- ✓ Overlegstructuur ORM
- ✓ Docententeamsamenstelling
- ✓ Inwerkproces nieuwe docenten
- ✓ OPC Jaarverslag
- ✓ Beroepenveldcommissie verslagen
- ✓ Examencommissie reglement
- ✓ Examencommissie jaarverslag
- ✓ Examencommissie richtlijnen
- ✓ Toetsbeleid
- ✓ Samenvatting NSE
- ✓ Eindrapportage beoordeling stages
- ✓ Docenthandleiding AOD DI 2018 2019
- ✓ Afstudeerhandleiding Studenten SI 2018-2019
- ✓ Werkveldonderzoek
- ✓ Studentenonderzoek
- ✓ Alumni onderzoek/ Selectie van vijftien eindwerken van afstudeerstudenten uit de laatste twee afstudeercohorten
- ✓ Ter inzage gelegd onderwijsmateriaal, toetsmateriaal, notulen commissies etc.